

DR. KÁRMÁN LÁSZLÓNÉ HORKAY ÁGNES:

8 HÓNAP ALATT IS LEHET?

Az 1972/73-as tanév első ciklusának csaknem a végén érkezett három csoport Intézetünkbe: ghánai, tanzániai, jemeni diákok.

Három hónapos késésüket a hagyományos heti óraszámmal nehezen tudták volna behozni, ezért célszerűnek látszott az óraszámot emelni.

A körülmények kényszerítették a kísérleti módszer bevezetésére, ennek ellenére olyan tapasztalatokat szereztünk, amelyekről érdemes beszámolni néhány szóban, s amelyeket esetleg fel lehet használni a későbbiek során is. A heti 39 órát négy tanár látta el a következő elosztásban:

12 óra grammatika

12 óra lexika illetve gyakorlás

12 óra társalgás

3 óra laboratórium

Itt máris meg kell állnunk. A diákok kezdettől fogva 4 különböző ember beszédét, stílusát, intonációját, kiejtését, módszereit ismerték meg. Ezzel megtanulták azt, hogy mi magyarok "egy nyelvet" beszélünk. Ez azonnal megszüntette gátlásaikat, és megoldotta a szaktárgyak tanításának belépésével jelentkező problémát, azt ugyanis, hogy az egyébként is megterhelő új anyag elsajátítása mellett hetekig "meg kell tanulniuk" az új tanár beszédét megérteni. Nem beszélve arról, hogy mennyit segít ez a folyamatosabb beszéd, mint például a III. ciklusban bevezetett kísérleti fizikai előadások megértésében. Ugyanakkor gátlásaik legyőzésével bátrabban vették fel a kapcsolatot magyar emberekkel, hamarabb elsajátították a köznapi nyelvet. Lehet, hogy ez nem hangzik tudományosan, de ez megkönnyítette a nyelvtani tudatosítást. Nem számadatokra akarok hivatkozni, hiszen ezek nem teljesen reálisak, bár nagyon jók (4 egész körüli stabil átlagok), hanem a diákok transzformációs készségének gyors fejlődésére. Az I. ciklus végére tudatosan és könnyen használják beszédükben az összetett mondatokat."

Az előnyös óraelosztás és az eddig leírtak között látok olyan összefüggést, amely segítheti az oly sok problémát okozó, és még nem teljesen kidolgozott társalgási órák hatékonyabbá tételét, Bármilyen meghatározott, szoros menetet is igényeltek a különböző óratispusok, 45-45 perc alatt minden tanár társalgott is. A társalgási órákon ragaszkodtunk a lecke szövegének párbeszédés feldolgozásához, így nem terheltük hallgatóinkat plusz lexikai anyag megtanulásával. A diákok a nyelvtan tanulása közben észrevétlenül tanultak meg több tanárral társalogni, vagy megfordítva, több tanárral való társalgás közben tudatosan, gátlás nélkül használtak nyelvtani formákat új környezetben, új emberek között.

Ezen tapasztalatok alapján, ilyen óraelosztás mellett, azt hiszem talán érdemes lenne megvizsgálni, vajon kell-e új társalgási szövegeket írni, nem fogják-e a diákok továbbra is a lecke melletti pluszként megtanulandó anyagnak érezni, nem kellene-e olyan szövegeket írni, amelyek jól feldolgozhatóak párbeszédés formában.

Mit jelentett mindez a tanárok számára?

Több munkát, ami viszont megkönnyítette a cél elérését. A koordinációt, a tanári munka egységét részint gyakori megbeszélésekkel, a mindennapi munka rendszeres, folyamatos menetet pedig üzenőfüzet segítségével biztosítottuk. Az üzenőfüzetet a naplóban tartottuk. Ennek vezetése napi 5-10 perces többletmunkát igényelt, de teljesen folyamatos munkát eredményezett. Rendszeresítését a hagyományos óraszám mellett is hasznosnak gondolom. A heti 6 órában társalgó tanár nem tudja úgy felmérni a hiányosságokat, mint a 24 órában tanító tanár, ezért itt még nagyobb szükség lenne ilyen megoldásra a folyamatos munka érdekében.

Mindezeket egybevetve a kísérleti módszer nagyobb megterhelést jelentett a hallgatóknak, egymás munkáját koordináló figyelmet a tanároknak, de nagyon hasznos és célravezető volt. Lehetővé tette, hogy a rövid idő ellenére sem kellett elhagyni semmit a tantervben előírt anyagból, valamint sikerült ugyanolyan szinten tárgyalni ezeket, mint a többi csoportban. Voltak ugyan nehéz szakaszai is ennek a nyolc hónapnak, amikor az időben kezdett csoportok már túl voltak a vizsgán, vagy éppen szünetük volt, a későn érkezetteknek éppen ebben az időben kellett a legintenzívebben tanulniuk.

Megkérdeztem a diákok véleményét is a kísérleti módszerről, ők is találták, örültek annak, hogy sokan tanították őket, valamennyi tanárunkkal jó kapcsolatuk épült ki, jól tudtak együtt dolgozni,

Egy-2 évi részeredményeiről, vizsgateljesítményük semmivel sem maradt alul a normál csoportokénál, sőt azok között is jó erősnek mondható,